

పద్య కథలు.

(మూడవ తరగతికి)

గ్రంథకర్త:

ఉభయభాషాప్రవీణ

జంపాల వేంకటనృసింహము

తెలుగు పండితులు, బోర్డునైనాస్కూలు, దుగ్గిరె

ప్రకాశకులు

రాధాకృష్ణ అండుకంపెనీ,

ఎడ్యుకేషనల్ పబ్లిషర్స్, బెజవాడ.

పద్య కథలు.

(మూడవ తరగతికి)

గ్రంథకర్త:

ఉభయభాషాప్రవీణ

జంపాల వేంకటస్వసింహము చౌదరి

తెలుగు పండితులు, బోధ్యులైనారు, దుగ్గిరాల.

ప్రకాశకులు

రాధాకృష్ణ అండుకంపెనీ,

ఎడ్యుకేషనల్ పబ్లిషర్స్, బెజవాడ.

1934.

సర్వస్వామ్యములు }
ప్రకాశకులవి.

వెల రు 0—2—0

బె జ వా డ

రాధాకృష్ణ అండు కో., ముద్రాక్షరశాలలో
ముద్రింపఁబడినది.

పీఠిక .

నీతులను పద్యములలోఁ జెప్పినచో నవి చదువరానివి. రమ్యముగా నుండుటయేగాక యా నీతిపద్యములును, వానిద్వారా నేర్చుకొనిన నీతులును జీవితాంతము వఱకును జ్ఞప్తియందుండును. అందుచేఁ బద్యకథలను ప్రాథమిక పాఠశాలలలోని పై తరగతుల బాలురకొఱకు బ్రచురింపనెంచితిని. ఆయా తరగతుల బాలుర మానసికాభివృద్ధినిబట్టి యీ పద్యకథల యందలి భావములు, శైలి క్రమముగాఁ గ్రింది తరగతి పద్యవాచకములో కంటె పై తరగతి వాచకములో హెచ్చుచుండును. విద్యాశాఖాధికారులును, ఇతరులును ఈ గ్రంథ ప్రచురణమునకుఁ దోడ్పడుదురు గాక!

దుగ్గిరాల, }
27—12—1934. }

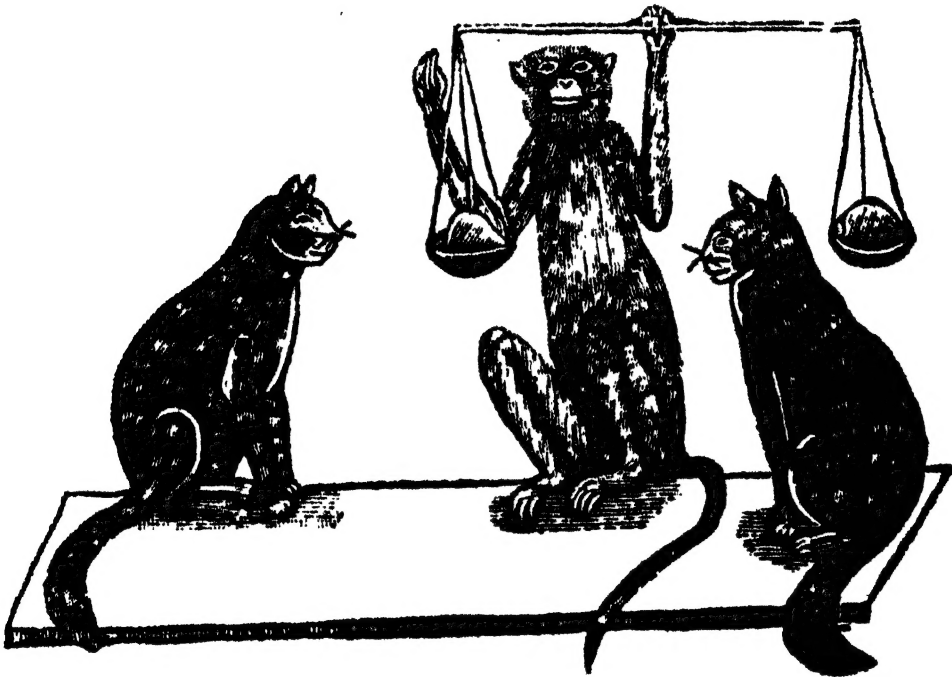
విశేషముఁడు,
జంపాల వేంకటస్వామిసాహు.

పద్య కథలు.

పిల్లలు : కోతి.

గీ॥ రెండుపిల్లలు రొట్టెయొక్కండు తెచ్చి
రెండుగాజీల్చి “పెద్దగానుండు ముక్క
ఏను భక్షింతు నేనె భక్షింతుననుచు
పోరి పోరి తుదకు తమ పోరుతెగక

గీ॥ కోతిగవొని “యయ్య! మాకుగల పోరు
తీరునట్టులీ ముక్కలం దెలివితోడ

సమముగఁజేసి నంచుఁడు సంతసించు”

మనుటయు నటులె చేయుదునంచుఁజెప్పి

2

గీ॥ త్రానుతెచ్చి యాముక్కలా త్రానునందు

రెండు ప్రక్కలయందును రెండునుంచి

పెద్దముక్త హెచ్చని కడుఁ బెద్దముక్త

దానినుండి కొఱికితినెఁ దానె యద్ది

3

గీ॥ అట్లు పెద్దముక్త కొఱుక నదియ చిన్న

ముక్తయయ్యె నదికని “యీముక్త చిన్న”

దంచు తననోటిలో నుంచుటరసి యంతఁ

బిల్లులు మనమునందురప్పిల్లి యనియె

4

గీ॥ “ఆర్య! మేమె పంచుకొనుట కాత్తనెంచి

తిమిఁక మీరు శ్రమపడక తెండు ముక్త

లవ్విగైకొని సమమగునట్లుచేసి

తిందు”మనుటయుఁ గోతి యాతెఱఁగునెఱిగి

5

గీ॥ చాలు! జాలు! మీబుద్ధుల సరణితెలిసె

పెద్దఁజేసి నాతలపయిఁబెట్టినట్టి

పనిని పూర్తిసేయకమున్నె బాధపెట్టి

వలదటంచునుజెప్పట బాగుకాదు.”

6

గీ॥ అనుచు నందొక్క ముక్తనుదినియె నంత
అయయో! మిగిలిన యాముక్తనైన నిండు
మేమిరువురమును భుజించి మీకు మ్రొక్తి
వెడలుదుమనుటయుంగోతి బిట్టునలిగి

7

గీ॥ మీకు నిరువురకును గడు మేలెఱింగి
పోరుతీర్చితింగాన నీముక్త నేను
తీనగఁ దగదొక్కో! యనుచును దినియెనంత
తొదకు మిగిలిన ముక్తయున్ వదలకుండ

8

గీ॥ పిల్లలదిగాంచి కడుదుర పిల్లి యకట!
భయముచే నొకమాటయుం బెకిననక
ఏడ్చుచుంబోయె కఁ ముగ్ధులెంచి; యట్ల
యగునుగాదె తగవులాడునట్టి ప్రజకు?

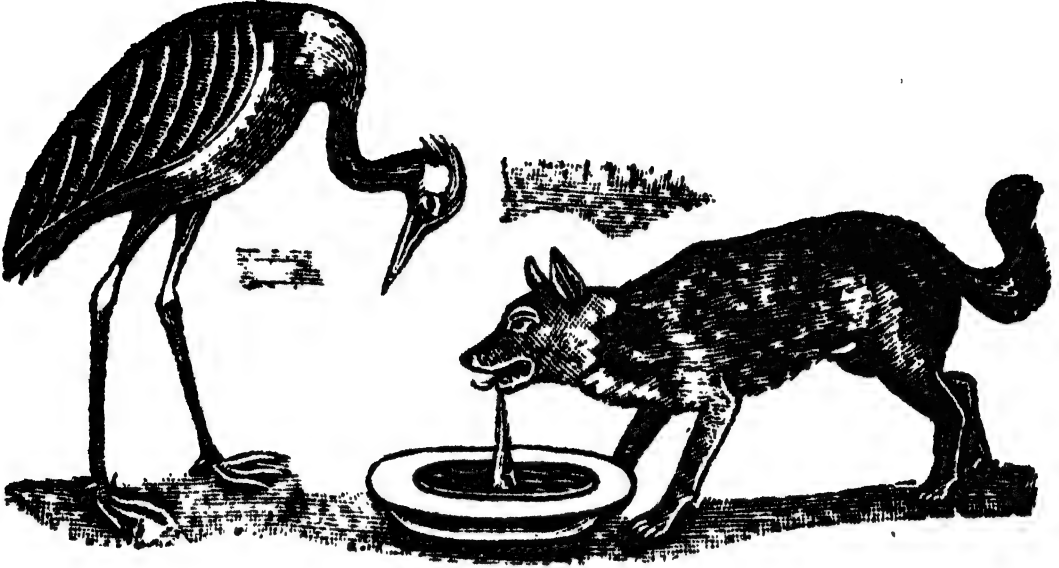
9

గీ॥ భాగముల్ తెగక వివాదవడుచుఁ గోర్తు
లెక్కెడి జనుల కెందు లాభింపఁబోదు
హెచ్చో! తగ్గో! రాజీని కావించుకొనెడు
నరుడు సుఖమందు; నతని ధనమ్ము హెచ్చు.

10

న క్క : కొంగ.

గీ॥ నక్కయ్యాక్కటి కొంగను “నాగృహమున
భోజనముసేయ రండని” బుజ్జగించి
పిలువఁ గొంగయు నెంతేనిఁ బ్రేమతోడ
దనను బిలిచెనటంచు సంతసమునెంది

1

గీ॥ “ఆర్య! వత్తు”నని తన గృహమ్మునందు
విందుసలుపువేళవఱకు వేచియుండి
నక్క యింటికిఁజనె భోజనముసలువమి
నాకలిగొనుచు త్వరమెయినారగింప

2

గీ॥ ఇంటిదఱి కేగునపుడ యీవంటకముల
కమ్మవాసనల్ నల్లడఁ గల్గి కొంగ
కాకలి పెరిగి నోరూరె నంత నక్త
వచ్చి కొంగకుఁ గావించె స్వాగతమ్ము

3

గీ॥ కొంగకుఁ బరాభ వమ్ము నేయంగ నెంచి
నక్త వెడలుపుగల పాత్రయొక్క టికొని
యందు నన్నంబువడ్డించి హాయిగాగ
తినుమటంచు మర్యాదగా ననుచునుండె

4

గీ॥ కాని తనకు తినఁగవీలుకాని పాత్ర
యగుట ముక్కుతోఁ బొడువఁగా నన్నమవలి
కివలి కరుగ భోజనము కావించకుండె
కొంగ; తృప్తిపడుచు నక్తకుడుచుచుండె

5

గీ॥ వీలగు మతొక్కపాత్రలో విందుగుడిపి
సంపదలఁపక గడుదలవంపుగాఁగ
“కడుపునిండెనె?”యనుచుఁ నక్త వచియింప
మాటుపల్లక యింటికి మఱలెఁ గొంగ

6

గీ॥ కొన్ని దినముల తరువాతఁ గొంగ నక్క-
యింటి కరిగి “మాయింటికి నేగుడెంచి
భోజనముసేయ రండ”ని ముచ్చటగను
బిలువ సంతసమ్ముఁ గనుచు వెడలె నదియు

7

గీ॥ మూతి యిరుక్కైన పాత్రలో భోజనమ్ము
పెట్టి “బావగారు! తినుఁడు! పీఠితోడ”
ననియెఁ గొంగ; కమ్మనితావి కలరిపాత్ర
కడకుఁ బోయి భుజింపఁగా గడగెనక్క.

8

గీ॥ మూతికడనున్న కొంచెము ముట్టెఁగాని
తక్కినది పాత్రయడుగునఁ దనరుచుంట

కుడువవీలు కన్నడ కున్తి కుందజొచ్చె
రుచులు పెనగొని నోటనీరు కురియంగ.

9

సీ॥ కుడువఁగా లేక దగ్గరఁగూరుచుండి
నక్క యాకలిబాధచే నవయుచుండ
బావగారు! తినుడనుచు భక్తినిభిన
యింపఁదొడఁగె గొంగనిజము నెఱిగితాను

సీ॥ కొంగ యభినయమది నక్క కుందెలిసియు
మాఱుపల్క క దూషింప మనసురాక
వైకిఁగన్నడ నీకలోపలనదెల్లఁ
దనదు మోసపుఫలమని తలచియేడ్చె.

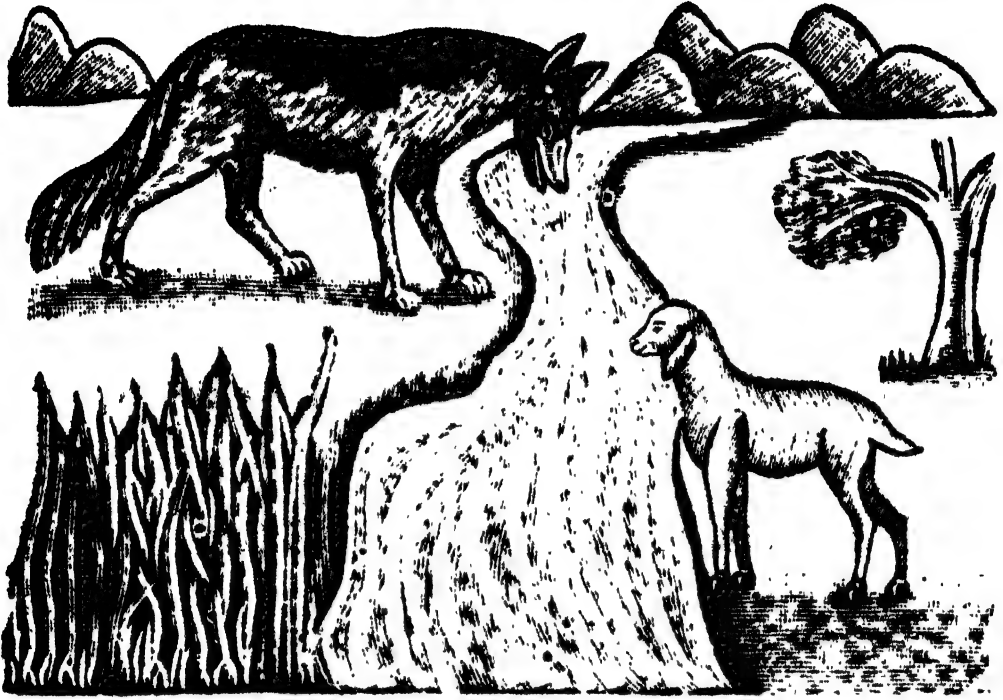
10

సీ॥ ఒరుల కనకార ములునేయు నరులుతాము
ఎన్ని రెట్లొ బాధలనుభవింతు తుదకు
కొంగకుఁ బరాభవము సేసికొలది దినము
లందె నక్క పరాభవమంద లేదె?

11

తోడేలు : మేకపిల్ల.

గీ॥ ఒక్కనాఁడొక్క తోడేల దొక్కచోట
నేటిలో నీరుత్రావుచు నీటిదిగువఁ
జేరి దాహమ్ము తీరఁగా నీరుత్రావు
మేకపిల్లనుజూచి యిమ్మెయిని బల్కె

గీ॥ “అకట! నానీరు ముఱికియానట్లు సేయు
దేల? నీకింతపొగరా నె? యిట్లురమ్ము
నీకుఁదగిన శిక్షసలిపి నీమదమ్ము
చగాఁతు” ననుటయు నాపిల్లయదరి వడుచు

గీ॥ మేనువణకంగ వినయమ్లు మెయినిబల్కె
 “అర్య! నీటికిదిగువ నేనణగియుంటి
 నెట్లు నానీరు నీకడకేగుఁజెపుమ?—
 నీకుఁ గీడుసేయఁగ లేదు నిజము చూ వె!”

3

గీ॥ అనినఁ దోడేబు తనయసత్యమ్లు నెఱిగి
 ఏల తిట్టితివితరుల యెదుటనన్న
 ఆరుమాసము లకుఁబూర్వ?” మనిన “నేను
 జనననుందితి మూడుమాసముల నాఁడె”.

4

గీ॥ అనియె మేకపిల్ల “మఱచియంటి! నీదు
 “తండ్రిననుఁ దిట్టె యావనితస్వకాదె?
 అనుచుఁ దోడేబు వడివడినజముఁ జేరి
 తండ్రితప్పించి నినుజంపఁ దలతు”ననిన

5

గీ॥ “తండ్రి తిట్టఁగా లేదబద్ధంబు నెవఁడొ
 చెప్పె; నాతని పేరును జెప్పు”మనిన
 “నన్నునిట్టి ప్రశ్నములు పొనర్పనగునె?
 ఇంత తర్కమా? నీ”కని యెగిరెఁబైకి.

6

గీ॥ తండ్రితప్పనకయి ననుదండనమ్ము
 సేయఁదగునె?" యటంచు వచింసఁ "జూలు!
 కట్టిపెట్టు మీధర్మముల్ కలుకుమోసి
 ఇచ్చవచ్చినట్టులు వచియింపనగునె?

7

గీ॥ తండ్రిసేయు ఋణమ్ములు తరయుఁడెట్లు
 తీర్చునోయట్ల తననోరు తీటగాగ
 తండ్రి తిట్టిన తిట్లకు దండనంబు
 నీవపొంద వలయునంచు నిర్ణయింతు

9

గీ॥ అనుచుఁదోఁ డేలు నాపిల్లనదిమివట్టి
 గోల్లతోఁ జీరి చేతితోఁగొట్టి చంపె
 దుష్టులగువారు శిష్టులతోడఁ దగవు
 నెట్లా కల్పించు కొనుచు హింసింతుకాదె?

10

న క్క : ద్రాక్ష పండ్లు

గీ॥ నక్కయొక్కఁ దాకలిచేత నవయుచుండి
ద్రాక్షగెలలను జూచి సంతసముతోడ
నెగిరి నట్టుకొనఁగఁ బ్రయత్నించి యందు
కొనఁగఁజాలక లతకడఁగూరుచుండె.

1

గీ॥ కూరుచుండి యత్నమునఁ జేకూరుననుచు
నానచెంది మరల గెలలందఁగోరి

హెచ్చయత్నముతో తెచ్చి యెగురువేతఁ
జిలుక యొకటి ద్రాక్షకడకుఁజేరి చూచె.

2

గీ॥ ఇక్కఱావ! యెగిరెదేల! యెక్కి యిచ్చ
వచ్చిరన్ని నండ్లుతిని పోవంగరాదె?
ఏల యిట్లు ఫలము లేక యెగురుచుండు
వందనిఫలమ్ముఁ గోరుట హాస్యముకద?

3

గీ॥ అనిన“ ఛీ! పుల్లనిఫలమ్ము లందఁగోరు
దునొకొ! పుల్లనివని కాలితోడఁ దన్ను
చుంటిఁ! బుల్లని ద్రాక్షల నొల్లనే”న
టంచు గంభీరముగ బల్కనాలకించి

4

గీ॥ చిలుకయనియెను ‘బావ! రుచిగల ఫలము
లివి యాసంగెదఁ జేమతో నెట్లాతినుము
పూర్వ మెప్పుడీపండ్లను పుల్లననక
తిందు విపుడేల యిటులల్గితివాకొ! చెపును!’

5

గీ॥ అనుచు నాలుగుపండ్ల నీయంగఁగుడిచి
ఎంతయుందినుకోరిక హెచ్చ నోవఁ
జాలక చిలుక నడిగినఁ జాలపండ్ల
నిచ్చుననుచు నక్ర తలంచి యిట్టులనియె

6

శ్రీ॥ 'మంచిమాటల నెంతో లాలించినన్ను
గారవించుటఁ గోరిక కల్గెనుదిని
నొకఁగల విడువు బాగుగానుండునేని
కుడుతు లేకున్న నావలవిడుతు సుష్టు'

7

శ్రీ॥ అనినఁ జిలుక నవ్వుచు జెప్పె నయయె! నేడు
చిలుకలకుఁ బండువోటచేఁ జిలుకలెల్ల
నిదిగా! వచ్చుచున్నవి చూడు! మీఫలమ్ము
లన్నియును జాలవెట్టితు నకటనీకు!

8

శ్రీ॥ అనిన నక్క హాస్యముకొఱకంటిఁగాక
పుల్లనివని తన్ని ననండ్లు ముట్టుటెట్లు?
పోయివచ్చెదననుచును మోమునందుఁ
జింత కన్నట్ట నెచటికో చేరెనంత

9

శ్రీ॥ అందరాని వస్తువులు నింద్యమ్ములనుచు
గొందఱీసడించుచుఁ బలుకుదురుకాని
దఱికివచ్చుచో మ్రొంగఁగానరయుచుందు
నక్క ద్రాక్షలం దిననెంచిన విధముగను

10

రామకోటయ్య : చుట్టలు, సిగరెట్లు.

గీ॥ బాలుడొక్కఁడు గుణియాచుఁ గ్రాలువాఁడు
రామకోటయ్య బెజవాడ గ్రామవాసి
చెడ్డబాలురతోఁజేరి చెలిమిచేసి
చుట్ట త్రాగఁ గడఁగెనొరుల్ చూడకుండు

1

గీ॥ అంతఁదెలిసి తండ్రియడుగ నతడు బొంకఁ
జుట్టత్రాగెడు వేళఁ బొంచుకొనియుండి
వట్టుకొని యసత్యమును బయలుపెట్టి
రెండు తప్పులతనికి వర్ణించిచూపి

2

గీ॥ చుట్టలంద్రావలదని గట్టిగాఁగఁ
జెప్పియవలగురువుతోడఁ జెప్పెఁగాని
మానఁదాయెను బాలుండు పూనియెంతో
కాలముననుండి నేర్పిన కతనఁదాను.

3

గీ॥ గురుడు నికొత్తెనువిషము నీగుండెలందుఁ
జేరి చచ్చెదవంచును జెప్పెఁగాని

చాటునంగాల్పుచుండె విషమనుటెఱిగి

యాప్వకొనియుఁ జుట్టలుగాల్పు టుడుగఁడొయె 4

గీ॥ యావనమ్మది వచ్చిన యవలతెచ్చి

కాలువంటూనె నెన్నో బీడీలును సిగ

రెట్టు లతఁడు కాలుచు సిగరెట్లవలన

ధనము ఖర్చాయె నందె బీదతరమును. 5

గీ॥ మూఁడణాల కొక్కటిగాఁగ మూఁడునాల్గు

పెట్టెలు సిగరెట్లు దిరముఁబీల్చి తండి

ఇచ్చిన ధనము తరుగఁగా నెగ్గుగొనక

చుట్టలకు మల్లె సిగరెట్ల యోకుమాని. 6

గీ॥ నోరుకంపెత్తె జనములెవ్వారు దఱికి

చేరక దఱికిఁ దానేఁగ దూరమేగు

చుంట కన్గొనిదుగిఖంబు నొందుచుండు

నైన చుట్టలుమానఁగా నరయఁడయ్యె. 7

గీ॥ ఇట్లు ధనముపోవ వెతల నెన్నియేనిఁ

గుడిచి తినఁగూడు కట్టఁగాగుడ్డలేక

ఒక్కదినము హఠాత్తుగా నొక్కరోడ్డు
వయిని బడివిడిచె నకట! ప్రాణములను

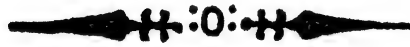
8

గీ॥ తీసికొన్నను ఆత్మలల్ తీసికొనఁగఁ
జాలు దేహముకల్గిన జనుఁడతండు
ఏలయింత త్వరగమరణించెనంచు
శవముకోసి వరీక్షను సలుపుటయును

9

గీ॥ గుండెల నికొప్పెనువిషము కూడుకొనియె
నది పాగాకు త్రావఁగజేరెనంచు నతని
శవముఁగోసిన డాక్టరు సత్యమెఱిగి
తెలువఁ జుట్టలోఁగల కీడుతెలిసె జనము.

10

ముట్టిన దెల్ల బం గార మగు ట!.

(i)

గీ॥ స్వర్ణపరుఁడను రాజు పాంచాల భూమి
నేలుచుండెఁ బ్రజలకెంతయేని నుభిము
గలుగ; సతఁడొక దినమున దలఁచెనాత్మ
“నెవరికిని లేని మహిమ గడింతు”ననుచు.

1

గీ॥ అనుచుఁ దలపోసి తలపోసి తనకు స్వర్గ
మందుఁగాంక్ష హెచ్చగుటచే సతఁడుతాను
తాకినదియెల్ల నసిడిగాఁ దక్షణంబ
మాటునటు వరమందఁగా మదిఁదలంచి

2

గీ॥ రాజ్యభారము మంత్రపరము చేసి
ఒక్కవర్షము రేబవ లుగ్రతపము
నలిపి యీశుండు దఱినిల్వఁ గొలిచితాను
ముట్టినది స్వర్ణమగు వరమునడుగంగ

3

గీ॥ “రాజ! నీకెంతో బంగారు రాశిగలదు
ఇంక బంగారు నేలయర్ధింతు చెవుమ
వేలువరమిత్తు కోరుమి వెఱ్ఱిమాను”
మనిన నొండువరము నొల్లననియె రాజు.

4

గీ॥ “ముందెలుంగమి నీరీతి బుద్ధిపుట్టె
గానిదానితో సౌఖ్యము కాంచవీవు
అయిన నిత్తును గొమ్మ”ని యరిగెనీశుఁ
డంత స్వర్ణపరుఁడును గృహముచేరె”

5

గీ॥ రాజువచ్చెనటంచును బ్రజలు సంత
సమున మూగి స్వాగతములు సలిపి; రెన్ని
యేనలంకృతులను బురమెల్లఁ బండు
వోయనఁగఁ జేసిరెల్లరు నొక్కరీతి

6

గీ॥ మంత్రులకుఁ జెద్దలకు దనమహిమఁదెలియఁ
దోటలోనికి గొంపోయి తోఁచినట్టు
రెల్లచెట్లనంటుకొనుచు హేమవృక్ష
ముల నొనర్చి చూపెఁ బ్రజలబుర్రమునెండ

7

గీ॥ రాజు నంటువస్తువు హేమరాశియగుచు
వలులునను వార్తపురము నల్వంకలందు
వ్యాప్తినందఁగ నతని భాగ్యంబుఁ దలచి
ముఠియఁ జొచ్చిరాపురిఁగల నతులు కరము

8

గీ॥ అంత మధ్యాహ్నమగుటయు నఖిలజనులు
నింటికేగిరి తాజును నింటికేగి
స్నాన మొనరింపఁబోవఁగ జలమారెల్ల
వసిఁడియగుటచే మదిఁగదా వినువుకొనెయ్యె

9

గీ॥ పదియు రెండేండ్ల కూతురు ప్రణయమొచ్చు
వచ్చి నేర్పుమై దండికి వడ్డనమ్లు
నేనె షడ్రుచుల్ ప్రబలి రుచించునట్టి
భోజనమ్మును తేనికింపుకొలువంగ

10

గీ॥ కమ్మవాసన నల్లడల్ గ్రమ్ముచున్న
పిండివంటల నాకలి పెచ్చుపెరిగి
కడుపుఁ గొల్పఁగా నాతండు కడకుఁజేరి
ముద్దయెత్తఁగ న్వరమై పోయెనద్ది.

11

గీ॥ మంచి నీరెత్తై ద్రావంగ మనసుగలిగి
యద్ది యపుడవసిడి నీరమగుటఁజూచి
ఆకలియు డప్పితీరక “హా! చెడితి” న
టంచు గూతుగొగిటఁజేర్చి యటచె నంత

12

గీ॥ కూతురుబసిండి బొమ్మయగుటయుఁ నృపతి
యేడ్వ నెల్లరు వచ్చి “యిదేమి?” యనీనఁ
గ ర్థఫలమని చింతించెఁ గ్రమ్ముకొనిన
వారలెల్లరుఁ గరము విచారమండ.

13

ముట్టిన దెల్లబంగారమగుట!

(ii)

గీ॥ కూతురు వసిడిబొమ్మయై కూలుటయును
దినగ భోజనమిది లేమి; తీర్చుకొనగ
వీలు లేక దాహము నాల్కవిలుచుచుంట
దలచి తలచి రాజేడ్చె జితమువిలుగ

1

గీ॥ ఈశుమ మునుపు చెప్పిన హితమునుదికి
జ్ఞాపకము వచ్చుటయు తనజ్ఞానహీన
త నుదిగోచరింపగ నీశుదలచి పెక్కు
గతుల నర్పించి యాతని మమనుగోరె.

2

గీ॥ కండ్లనీరులు ధారలుగాగ నేప్పు
చుండు వార్త దెలిసికొని యూరివ్రజలు
“సర్వముం గలతేనికి జ్ఞానమొకడు
కొఱత యగుటచే దినుటకు గూడువోయె

3

గీ॥ గంజినీరుత్రాగి సుఖముగాగ మనము
సౌఖ్యమందఁ గొట్లకొలది స్వర్ణమొప్పు

రాజు కుడువ భోజనమును ద్రావ నీరు
లేక చచ్చుచుండె“నని పలికిరి వగచి

4

గీ॥ స్వర్ణవరుడును మరము నీశ్వరునియందుఁ
జేర్చి భూమిపైఁబడిపార్తి చేరిరక్ష
సేయవేయని భగవంతుఁ బీరివేడె
ఆకలియుడప్పి స్వామియు లసహసింప

5

గీ॥ ఊసిరికృశించి చావురానుండువేళ
దయతలంచి యీశ్వరుఁడు స్రవ్యక్షమామె
స్వర్ణవరుఁడు కన్నీళ్ల నీశ్వరునిపదము
లంగడిగి కడుభక్తి చెలంగననియె.

6

గీ॥ బుద్ధివచ్చె నీశ్వర! తాముముద్దుగాఁగ
చెప్పినహితపు వినక నశించుచుంటి
నింకఁ గరుణింపకున్న బీవింపజాల
భక్తుఁడను దవ్వుక్షమియించి బ్రదుకనిమ్ము.

7

గీ॥ అనిన వరమిత్తుఁగోరుమటన్న సతడు
“నన్ను దాకువస్తువులు స్వర్ణముగాగ
మాటు”ననియెడి వరమును మఱలుపుడని
కోర“నట్లయఁగా”కనెఁ గూర్చిశివుఁడు.

8

గీ॥ మున్నుతన్నంటి స్వర్ణమైపోయినట్టి
యెల్లవస్తువులు తొలుతనెట్టులుండె
నట్ల కావింపుడన “నట్లే”యనియె నీశుఁ
డంతలోనవి యెల్లమార్పంది తోఁచె.

9

గీ॥ “బుద్ధికల్గె”నచుచునీశుఁ బూజనేసి
 నెలవుగైకొని స్నానమ్మునేసి పుత్రి
 ప్రీతినొసఁగినది కుడిచిపేరుగలుగ
 మంచిగా భూమి నేలుచు మనియె రాజు.

10

సింహము : కుందేలు.

గీ॥ ఒక్కయడవిలో నుగ్రహానొక్క సింగ
 ము వసియించి మృగములఁజంపుచుఁ గడుఁజెల

రేగదాని తీవ్రతను భరింపలేక

సర్వమృగములు నొకచోట సభనుజలిపి

1

శీ॥ దినమునకొక మృగమ్మును దినెడునట్లు

సింగమునుగోరఁ దీరుపుచేసి యెల్ల

మృగములును సింహముకడకు నేగి తమదు

కోర్కి తెలువనట్లయనియెఁ గూర్చినదియు

2

శీ॥ మృగములును వంతులను నిర్ణయించుకొని ది

నమ్మున కొకమృగముబంపన్యాయరీతి

వచ్చు జంతువుఁదిని తృప్తివఱల నడవి

నేలుచుండె మృగమ్ముల కేలికయయి

3

శీ॥ అంతనొకనాడు శశముతావంతురాఁగ

నెట్టులేని మృత్యువును దప్పించుకొనఁగ

నెంచి యొకయుపాయము చింతించి పెద్ద

తడవు సేసి సింహమ్మును దరిసెనవల

4

శీ॥ అమ్మగాఢిపుఁ డెంతయే నదిరిపడుచు

నేల పొద్దుతిరిగిన యట్టిట్లువచ్చి

తీవు? భయములేదె?యని గద్దించివల్క

ఎంతయో వినయమునఱించి యనియె

5

గీ॥ మీరు రాజాటయెఱుగనే? మీదునాజ్ఞ
మీరి మఱియొకసింగమ్ము చేరెనడని
దాని తప్పించుకొని రాగఁదడవునేయ
వలసివచ్చెను క్షమియింప వలయుదేవ!

గీ॥ వేఱురాజే యడవియందు వెలసెనొక్కొ?
చూపుమతని జంపెదనటంచు శశమువెను
వెంటనడువగా నొక్క బావికడఁజేర్చి
అప్పుగవతి యిందువసించుననియె, నదియు

గీ॥ బావిలోఁ దొంగిచూడఁగాఁ బ్రతిఫలించు
తనదు రూపువేఱొక సింగమనుచుఁ దలఁచి
ఏరుగలుగఁగా నీవురాజెట్టు లగుదు
వనుచు నూతిలో దుమికి సింహముచచ్చె

గీ॥ ఎల్లజంతువులునుస్తుతియిం చెశశము
ప్రాణములును నిలిచె నెట్టిబాధలేక
యడవిలోఁగల జంతువుల్ హాయిఁజెందె
చిన్న కుండేటి తెలివిచేఁ జిత్రముగను.

13913